

Nr 28.

Ankom till riksdagens kansli den 10 april 1945 kl. 2 em.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om skattefrihet för gåvor till hemvärnet och dess underavdelningar.

(2:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, II: 279, av herr *Lindberg* har hemställts, »att riksdagen ville besluta att under minst två år återinföra den till 1943 års utgång gällande skattefriheten för gåvor till hemvärnet och dess underavdelningar».

Beträffande motiveringen för det i motionen framställda yrkandet får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Frågan om avdragsrätt för gåvor för nu ifrågavarande och därmed jämförliga ändamål uppkom första gången vid 1938 års riksdag. På hemställan av samma års bevillningsutskott i dess av riksdagen godkända betänkande nr 20 beslöt riksdagen i anledning av motionsvis framställt yrkande, att skattskyldig, som under något beskattningsår, för vilket taxering verkställdes åren 1939—1941, till staten eller försvarsförening lämnat gåva för luftvärnet, skulle äga rätt att vid taxering enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt från sammanlagda beloppet av sina inkomster från olika förvärvskällor åtnjuta avdrag med belopp, motsvarande vad han under beskattningsåret utgivit såsom sådan gåva.

Vid 1939 års lagtima riksdag beslöts i anledning av motionsvis framställt yrkande och på hemställan av samma års bevillningsutskott i dess av riksdagen godkända betänkande nr 20 enahanda skattefrihet för skattskyldig, som under något beskattningsår, för vilket taxering verkställdes åren 1940 och 1941, lämnat gåva för luftskyddet till staten eller luftskyddsförening.

1941 års riksdag beslöt i anledning av motionsvis framställt yrkande och på hemställan av samma års bevillningsutskott i dess av riksdagen godkända betänkande nr 17, att vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åren 1942 och 1943 avdrag skulle vara medgivet för gåva till staten eller försvarsförening för luftvärnet, gåva till staten eller luftskyddsförening för luftskyddet eller gåva till staten eller hemvärnsförening för hemvärnet eller dess underavdelningar.

Vid 1942 års riksdag beslöts i anledning av motionsvis framställt yrkande och på hemställan av samma års bevillningsutskott i dess av riksdagen godkända betänkande nr 25, att skattskyldig, som under beskattningsår, för vilket taxering verkställdes år 1943, lämnat gåva till sjövärnskåren eller den-

samma underställda sjövarnsflottiljer, skulle äga rätt att vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för sådan gåva.

I vid 1943 års riksdag väckta motioner yrkades, att avdragsrätt för gåvor till samtliga ovannämnda ändamål måtte medgivas vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt ytterligare två år ävensom att sådan avdragsrätt måtte medgivas jämväl för gåvor till vissa andra ändamål.

1943 års bevillningsutskott, som avstyrkte bifall till nämnda motioner, yttrade i sitt i anledning av desamma avgivna betänkande nr 8 bland annat följande:

»Redan då avdragsrätten för gåvor av förevarande slag första gången infördes, uttalades inom riksdagen tveksamhet rörande lämpligheten av en sådan anordning. Sålunda framhöll 1938 års bevillningsutskott i anledning av det då väckta förslaget om avdragsrätt för gåvor till luftvärnets, att en bestämmelse av ifrågavarande beskaffenhet innebure en uppenbar avvikelse från de principer, som låge till grund för gällande skattelagstiftning. Detta underströks även av 1939, 1941 och 1942 års bevillningsutskott i samband med de då föreslagna utvidgningarna av avdragsrätten. Att avdragsrätten emellertid — trots dessa principiella betänkligheter — ansetts kunna medgivas har berott därpå att det befunnits angeläget att i möjligaste mån påskynda anskaffningen av materiel för försvarsändamål till sådana orter, som genom statsmakternas försorg icke kunde påräkna tillräckligt skydd av förevarande slag men som likväl finge anses vara i behov av dylikt skydd. Avsikten har sålunda varit att genom en lättnad i den statliga beskattningen uppmuntra till att anskaffning av ifrågavarande materiel snarast möjligt komme till stånd. Därvid har emellertid uttryckligen framhållits, att den medgivna skattelättnaden icke borde vara av bestående natur utan hava karaktären av en tillfällig åtgärd. Då 1941 års bevillningsutskott föreslog utsträckning av giltighetstiden för bestämmelserna angående avdragsrätt för gåvor till luftvärnets och luftskyddet att gälla vid taxering åren 1942 och 1943 samt samma utskott därjämte förordade införande av föreskrifter om avdragsrätt för gåvor till hemvärnets vid taxering sistnämnda båda år, uttalade utskottet såsom sin mening, att ifrågavarande bestämmelser icke borde givas förlängd giltighet efter utgången av den då föreslagna tiden. På samma sätt yttrade sig även 1942 års bevillningsutskott i samband med den föreslagna avdragsrätten vid 1943 års taxering för gåvor till sjövarnskåren. Dessa uttalanden ha godkänts av riksdagen.

Vid övervägande av de i nu föreliggande motioner väckta förslagen om förlängd giltighetstid för ovannämnda bestämmelser har utskottet för sin del funnit tillräckliga skäl icke föreligga att frångå den uppfattning, som sålunda kommit till uttryck vid 1941 och 1942 års riksdagar. De av utskottet inhämtade i det föregående återgivna uppgifterna rörande beloppen å influtna gåvomedel till luftvärnets och luftskyddet, för vilka ändamål avdragsrätt varit medgiven den längsta tiden, utvisa, att dessa gåvomedel under de senare åren avsevärt minskats. Särskilt påtagligt är detta beträffande luftvärnets, för vilket under år 1942 influtit gåvor med belopp av allenast 90 000 kronor, medan däremot under år 1940 lämnats sådana gåvor till ett belopp av 22 045 000 kronor. Vad angår gåvor till hemvärnets och sjövarnskåren har under den korta tid, avdragsrätten för gåvor till dessa ändamål varit medgiven, någon minskning i gåvomedlens storlek visserligen icke inträtt. Trots detta har emellertid utskottet den uppfattningen, att det väsentliga syftet med skattefriheten för gåvor till försvarsändamål nu kan anses ernått. Med hänsyn härtill och på grund av den benägenhet att utsträcka ifrågavarande skatteförmåner till nya områden, som framträtt bland annat genom de i det

följande behandlade motionerna, anser utskottet någon förlängning av giltighetstiden för den ifrågasvarande avdragsrätten icke böra ifrågakomma. Det må i detta sammanhang jämväl beaktas, att enligt gällande skattelagstiftning avdrag vid taxering eljest ej är medgivet för gåvor, även om desamma utgått till i hög grad behjärtansvärda ändamål. I fråga om sjövärnsskåren har inom utskottet uppmärksamrats, att skattefrihet åtnjutits för gåvor till densamma endast för ett år eller för beskattningsåret 1942 samt att förordningen härom utkommit av trycket så sent som den 20 juni 1942. Det har även kommit till utskottets kännedom, att den för sjövärnsskåren avsedda organisationen ännu ej hunnit bliva helt genomförd. Med hänsyn härtill har inom utskottet ifrågasatts, huruvida icke ett bifall till förevarande motioner, i vad de rörde gåvor till sjövärnsskåren eller densamma underställda sjövärnsflottiljer, vore motiverat. Att medgiva avdragsrätt för gåvor enbart till sjövärnsskåren och sjövärnsflottiljerna har emellertid utskottet ej ansett sig kunna förorda. Såsom framgår av vad ovan anförts har utskottet ej heller funnit sig böra biträda förslaget om ett bibehållande av avdragsrätten för samtliga de ändamål, varom här är fråga. Därvid förutsätter dock utskottet, att, i den mån stöd från statens sida åt sjövärnsskåren liksom för övriga i nu ifrågasvarande motioner avsedda ändamål befinnes vara påkallat, sådant stöd lämnas i annan form än genom den nu ifrågasatta skattebefrielsen för gåvor till samma ändamål. Utskottet finner sig således icke kunna tillstyrka bifall till förevarande motioner.»

I enlighet med utskottets hemställan avslagos motionerna av riksdagen.

I den nu föreliggande motionen har framhållits bland annat, att hemvärnet nu i minst lika hög grad som under tidigare år vore i behov av ett omfattande ekonomiskt understöd. Viljan från enskildas och industriens sida att med gåvor stödja hemvärnet vore fortfarande stark men hämmades och förmodades inom kort helt upphöra på grund av beskattningen. Det skulle därför vara lyckligt, om skattefriheten för gåvor till hemvärnet nu kunde återinföras och medgivas för de närmast kommande åren. Hemvärnet intoge en särställning bland de försvarsorganisationer, som kunde tänkas komma i fråga för den förmånsställning det här gällde. Vårt hemvärn måste nämligen i varje stund även efter närmast kommande fredsslut vara fullt stridsberett. Det måste alltså efter mycket kort varsel kunna uppträda fältmässigt. Till denna fältmässighet hörde en hel del utrustningsdetaljer, för vilka staten icke svarade. Staten bekostade ej heller hela utbildningen av hemvärnsförbanden, utan måste medel därtill anskaffas på frivillighetens väg.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen har avdragsrätt för gåvor till staten eller hemvärnsförening för hemvärnet eller dess underavdelningar varit medgiven vid taxering till statlig inkomst- och förmögenhets-skatt åren 1942 och 1943. I den förevarande motionen yrkas, att berörda avdragsrätt återinföres för minst två år.

Utskottet.

Utskottet får i anledning härav erinra om att de tidigare gällande bestämmelserna om avdragsrätt för gåvor till bland annat hemvärnet, såsom redan vid tillkomsten av desamma uttalades av riksdagen, inneburo en uppenbar avvikelse från de principer, som ligga till grund för gällande skattelagstiftning. Att föreskrifter om sådan avdragsrätt det oaktat infördes i skat-

telagstiftningen berodde, såsom framgår av vad ovan nämnts, ursprungligen därpå att det ansågs angeläget påskynda anskaffningen av materiel för försvarsändamål samt att en lättnad i den statliga beskattningen av angivet slag antogs komma att bidra till anskaffning snarast möjligt av dylik materiel. Vid 1943 års riksdag väckta motioner med yrkande om utsträckning av giltighetstiden för bestämmelserna om avdragsrätten avskogs av riksdagen på hemställan av samma års bevillningsutskott. Nämda utskott yttrade därvid bland annat, att det väsentliga syftet med skattefriheten för gåvor till försvarsändamål kunde anses ernått samt att utskottet med hänsyn därtill och på grund av den framträdande benägenheten att utsträcka ifrågavarande skatteförmåner till nya områden ansåge någon förlängning av giltighetstiden för berörda bestämmelser icke böra ifrågakomma. Därvid förutsatte dock utskottet, att, i den mån stöd från statens sida för omförmälda ändamål befundes vara påkallat, sådant stöd skulle lämnas i annan form än genom skattebefrielse för gåvor till samma ändamål.

Av vad sålunda anförts torde framgå, att en anordning med avdragsrätt för gåvor av förevarande slag tidigare trots starka betänkligheter ansetts kunna godtagas för att så hastigt som möjligt åstadkomma den försvarsberedskap, tidsförhållandena oundgängligen krävde. De omständigheter, som sålunda föranledde medgivandet för viss kortare tid av denna avdragsrätt, kunna enligt utskottets mening icke nu med samma styrka anses göra sig gällande. Därtill kommer, att ett återinförande av avdragsrätten, på sätt i motionen föreslagits, i viss mån skulle kunna sägas innebära ett lagfästade av en mera permanent anordning än som riksdagen tidigare åsyftat. Utskottet vill tillägga, att utskottet ansluter sig till den av 1943 års bevillningsutskott uttalade uppfattningen, att, i den mån stöd från statens sida för ifrågavarande ändamål befundes vara påkallat, sådant stöd bör lämnas i annan form än genom skattebefrielse.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa.

att motionen II: 279 av herr Lindberg om skattefrihet för gåvor till hemvärdet och dess underavdelningar icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 april 1945.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bårg, Elon Andersson, Wahlmark, Sjödahl, friherre De Geer, Ekman, Frans Ericson, Velander, Björnsson* och *Wehtje*, samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Hagberg* i Malmö, *Björklund, Hammarlund, Olsson* i Gävle, *Falk, Jonsson* i Skedsbygd, *Karlsson* i Grängesberg och *Fröderberg*.